Trafikförvaltningen
Strategisk utveckling

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2020-11-13

Ärende
TN 2020-1450

Infosäkerhetsklass
K1 (Öppen)

Handläggare
Jens Plambeck
08-686 1651
jens.plambeck@sll.se

Trafiknämnden
2020-12-15, punkt 18

Information om den allmänna trafikplikten för kollektivtrafiken i Stockholms län 2019

Ärendebeskrivning

Detta är en rapport om den allmänna trafikplikten för kollektivtrafiken i Stockholms län 2019.

Bakgrund

De regionala kollektivtrafikmyndigheterna ska årligen publicera en rapport om den allmänna trafikplikten i sitt verksamhetsområde. Detta sker i enlighet med de skrivningar som finns i EU:s kollektivtrafikförordning (artikel 7.1). Denna rapport är den fjärde i sitt slag. Ifjol presenterades den tredje rapporten om allmän trafikplikt i Stockholms län för år 2018.

Underlag

- Rapport om den allmänna trafikplikten för kollektivtrafiken i Stockholms län 2019

Årlig rapport om den allmänna trafikplikten för kollektivtrafiken i Stockholms län 2019

Rapporten redogör för beslut om allmän trafikplikt som tagits under året samt listar aktuella kollektivtrafikföretag och de ersättningar som har erhållits. De redovisas separat för buss, lokalbana, pendeltåg, sjötrafik samt tunnelbana. Om det finns ensamrätter eller direkttilldelade avtal ska det anges och skäl för dessa. Rapporten innehåller tabeller som redogör för kollektivtrafikens

effektivitet, kvalitet och finansiering under 2019. Rapporten har tagits fram med stöd av *”Vägledning för regionala kollektivtrafikmyndigheter – Begrepp och metoder för den årliga rapporten”*, framtagen av Sveriges kommuner och regioner (SKR).

Transportstyrelsen är tillsynsmyndighet och utför regelbundna uppföljningar av hur olika regionala kollektivtrafikmyndigheter administrerar och planerar kollektivtrafiken. Denna rapport är en del av den uppföljningen och ska vara publicerad senast 31 december varje år.

David Lagneholm
Förvaltningschef

Jens Plambeck
Chef Strategisk utveckling

Trafikförvaltningen
Strategisk utveckling
Planering

RAPPORT
2020-11-13
Version 1.0

Ärende/Dok. id.
TN 2020-1450

Infosäk. klass
K1 (Öppen)

Handläggare
Ida Stjärnström
ida.stjarnstrom@sll.se

Rapport om den allmänna trafikplikten för kollektivtrafiken i Stockholms län 2019

Region Stockholm
Trafikförvaltningen
105 73 Stockholm

Leveransadress:
Lindhagensgatan 100
Godsmottagningen
112 51 Stockholm

Telefon: 08–686 16 00
Fax: 08-686 16 06
E-post: registrator.tf@sll.se

Säte: Stockholm
Org.nr: 232100-0016
www.sll.se

Besök oss: Lindhagensgatan 100. Kommunikationer: Stadshagen/Thorildsplan

Trafikförvaltningen
Strategisk utveckling
Planering

RAPPORT
2020-11-13
Version 1.0

Ärende/Dok. id.
TN 2020-1450

Infosäk. klass
K1 (Öppen)

Innehållsförteckning

1 Inledning 3

2 Allmän trafikplikt 4

2.1 Fattade beslut om allmän trafikplikt 4

2.2 Kollektivtrafikföretag och ersättningar 8

3 Kollektivtrafikens effektivitet, kvalitet och finansiering 9

3.1 Effektivitet 9

3.2 Kvalitet 10

3.3 Finansiering 11

Trafikförvaltningen
Strategisk utveckling
Planering

RAPPORT
2020-11-13
Version 1.0

Ärende/Dok. id.
TN 2020-1450

Infosäk. klass
K1 (Öppen)

1 Inledning

Region Stockholm är enligt *2 kap. 2 § Kollektivtrafiklagen* regional kollektivtrafikmyndighet i Stockholms län och ansvarar för den regionala kollektivtrafiken i länet. Trafiknämnden fullgör Region Stockholms uppgifter som regional kollektivtrafikmyndighet.

I uppdraget som regional kollektivtrafikmyndighet ingår det att, med utgångspunkt från det regionala trafikförsörjningsprogrammet, fatta beslut om allmän trafikplikt för sådan regional kollektivtrafik som samhället avser att ta ansvar för och teckna avtal om.

Enligt EU:s kollektivtrafikförordning ska regionala kollektivtrafikmyndigheter en gång om året offentliggöra en samlad rapport om den allmänna trafikplikten inom sitt behörighetsområde.

> **Artikel 7 ur EU:s kollektivtrafikförordning 1370/2007**
>
> ”Varje behörig myndighet ska en gång om året offentliggöra en samlad rapport om den allmänna trafikplikten inom sitt behörighetsområde, och de utvalda kollektivtrafikföretagen samt om ersättningar och ensamrätt som dessa kollektivtrafikföretag beviljats som kompensation.
>
> Rapporten ska skilja mellan busstrafik och spårtrafik, den ska möjliggöra kontroll och utvärdering av kollektivtrafiknätets effektivitet, kvalitet och finansiering samt, i förekommande fall, ge information om eventuellt beviljade ensamrätters art och omfattning.”

Transportstyrelsen är tillsynsmyndighet och utför regelbundna uppföljningar av hur olika regioner administrerar och planerar kollektivtrafiken. Från och med den 1 januari 2017 har Transportstyrelsens tillsynsmandat utökats till att även omfatta efterlevnaden av artikel 7.1 i EU:s kollektivtrafikförordning.

Rapporten följer SKR:s[1] *Vägledning för regionala kollektivtrafikmyndigheter - Begrepp och metoder för den årliga rapporten.*

[1] Sveriges Kommuner och Regioner (SKR)

2 Allmän trafikplikt

Det regionala trafikförsörjningsprogrammet utgör grund för vilken trafik som ska ingå i den allmänna trafikplikten, det vill säga den trafik som kollektivtrafikmyndigheten bedömer behöver upphandlas. Kollektivtrafikmyndigheten ska göra en noggrann bedömning av vilken trafik som samhället ska ansvara för om målen i trafikförsörjningsprogrammet ska kunna uppfyllas. Beslutet om allmän trafikplikt bör tas i god tid inför utgången av trafikavtal. Inför beslutet ska samråd hållas. Den regionala kollektivtrafikmyndigheten får upphandla kollektivtrafik först när ett beslut om allmän trafikplikt är fattat och då endast utifrån vad som anges i det beslutet. Annonsering om att upphandling ska påbörjas måste ske ett år i förväg.

Region Stockholm upphandlar all kollektivtrafik. Ensamrätter eller direkttilldelade avtal förekommer normalt inte. Sedan hösten 2019 finns det två mindre interimsavtal inom skärgårdstrafiken som löper till våren 2021. Avtalen ingicks som en övergångslösning efter tidigare överprövning för att säkerställa trafiken till dess ordinarie avtal kan träda i kraft efter upphandling av skärgårdstrafiken. Övergångslösningen skedde med stöd av bestämmelser om direkttilldelning av avtal om allmän trafik enligt artikel 5, punkt 5 i EU:s kollektivtrafikförordning.[1]

Följande avsnitt redogör för fattade beslut om allmän trafikplikt sedan 1 januari 2012 samt en lista över aktuella kollektivtrafikföretag samt ersättningar som de har erhållit under 2019.

2.1 Fattade beslut om allmän trafikplikt

Enligt lagen 2010:1065 om kollektivtrafik kan behörig kollektivtrafikmyndighet belägga sträckor och/eller områden med allmän trafikplikt om de bedöms ha större behov av kollektivtrafik än vad som tillgodoses på kommersiella villkor.

Sedan 1 januari 2012 har beslut om allmän trafikplikt fattats för följande sträckor/områden, uppdelat per år:

[1] Vid trafikstörningar eller överhängande risk för trafikstörningar föreligger en rätt enligt artikel 5, punkt 5 i EU:s kollektivtrafikförordning EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EG) nr 1370/2007 av den 23 oktober 2007 om kollektivtrafik på järnväg och väg och om upphävande av rådets förordning (EEG) nr 1191/69 och (EEG) nr 1107/70 att vidta s.k. nödåtgärder, bl.a. i form av en direkttilldelning av ett avtal om allmän trafik. Avtalslängden för ett sådant avtal får vid tidpunkten för dess ingående inte överstiga två år.

2012

- 2012-12-11 Beslut om allmän trafikplikt för busstrafik inom Stockholms innerstad samt inom Lidingö stad. *TN 1211-0253*

2013

- 2013-04-16 Beslut om allmän trafikplikt för spårvägstrafik på Spårväg City inom Stockholms stad och Lidingö stad. *SL 2013-00744*

- 2013-04-16 Beslut allmän trafikplikt busstrafik Handen, Tyresö, Nynäshamn. *SL-2012-04668*

2014

- 2014-03-11 Beslut om allmän trafikplikt för pendeltågstrafik i Stockholms län samt vissa angränsande kommuner. *SL 2013-5717*

- 2014-03-11 Beslut om allmän trafikplikt för pendelbåtstrafik på linjen Ulvsunda –Södersjukhuset. *TN 2014-0055*

- 2014-03-11 Beslut om allmän trafikplikt för pendelbåtstrafik på linjen Söder Mälarstrand –Kungsholmstorg –Klara Mälarstrand. *TN 2014-0057*

- 2014-03-11 Beslut om allmän trafikplikt för tvärförbindelse mellan Stockholms norra och södra skärgård. *SL 2014-0316*

- 2014-03-11 Beslut om samverkansavtal och allmän trafikplikt för regional tågtrafik i östra Sverige. *TN 2014-0103*

- 2014-04-29 Beslut om allmän trafikplikt för busstrafik i områdena Södertälje och Nykvarn. *SL 2014-0211*

- 2014-04-29 Beslut om allmän trafikplikt för busstrafik i områdena Järfälla och Upplands-Bro. *SL 2014-0212*

- 2014-06-03 Beslut om allmän trafikplikt för pendelbåtstrafik på linjen Ekerö – Klara Mälarstrand. *SL 2014-0818*

- 2014-06-03 Beslut om allmän trafikplikt för regional tågtrafik i östra Sverige. *TN 2014-0302*

- 2014-10-07 Beslut om allmän trafikplikt för sjötrafik i Stockholms skärgård (från Arholma till Landsort). *SL 2014-0550*

2015

- 2015-11-17 Beslut om allmän trafikplikt för sjötrafik Storholmen – Tranholmen – Ropsten. *TN 2015-1256*

- 2015-11-17 Beslut om allmän trafikplikt för tvärförbindelse mellan Stockholms norra och södra skärgård. *TN 2015-1487*

2016

- 2016-04-19 Beslut om förlängning av allmän trafikplikt för sjötrafik Storholmen – Tranholmen – Ropsten. *TN 2016-0016*

- 2016-09-27 Beslut om allmän trafikplikt för busstrafik i Vallentuna. *TN 2016-0582*

- 2016-09-27 Beslut om allmän trafikplikt för busstrafik inom Tynningö. *TN 2016-0583*

- 2016-09-27 Beslut om allmän trafikplikt för busstrafik i Sigtuna och Upplands Väsby. *TN 2016-0426*

- 2016-09-27 Beslut om allmän trafikplikt för busstrafik i Ekerö. *TN 2016-*0427

2017

- 2017-04-18 Beslut om allmän trafikplikt för sjötrafik Hammarby Sjöstad – Nybroplan. *SL 2017-0238*

- 2017-08-29 Beslut om allmän trafikplikt för sjötrafik på sträckan Ekerö – Klara Mälarstrand. *TN 2017-0457*

- 2017-11-21 Beslut om allmän trafikplikt för kollektivtrafik på vatten i Stockholms mellanskärgård. *TN 2017-1452*

2018

- 2018-06-19 Beslut om allmän trafikplikt för sjötrafik på sträckan Nybroplan-Mor Annas brygga. *TN 2018-0694*

2019

- 2019-02-19 Beslut om allmän trafikplikt för Roslagsbanan. *TN 2018-1568*
- 2019-02-19 Beslut om allmän trafikplikt för busstrafik i Norrort (Täby, Vaxholm, Åkersberga, Danderyd). *TN 2018-1569*
- 2019-02-19 Beslut om allmän trafikplikt för busstrafik i Norrtälje. *TN 2018-1570*
- 2019-02-19 Beslut om allmän trafikplikt för busstrafik i Nacka och Värmdö. *TN 2018-1571*
- 2019-02-19 Beslut om allmän trafikplikt för busstrafik i Huddinge, Botkyrka och Söderort. *TN 2018-1572*
- 2019-05-14 Beslut om allmän trafikplikt för storregional tågtrafik med Mälartåg i Mälardalen. *TN 2019-0524*

Trafikförvaltningen
Strategisk utveckling
Planering

RAPPORT
2020-11-13
Version 1.0

Ärende/Dok. id.
TN 2020-1450

Infosäk. klass
K1 (Öppen)

2.2 Kollektivtrafikföretag och ersättningar

Under 2019 hade trafiknämnden ett antal pågående avtal fördelade på trafikslagen buss, lokalbana, pendeltåg, sjötrafik samt tunnelbana. Aktuella kollektivtrafikföretag och ersättningar redovisas för perioden 2019-01-01 till 2019-12-31:

	Utförda utbudskilometer	Utförda utbudstimmar	Trafikkostnader
Buss	**122 730 335**	**4 999 958**	**6 043 810 368**
Arriva	32 333 029	1 307 436	1 495 780 152
Keolis	45 752 147	2 189 289	2 949 576 454
Nobina	40 636 956	1 376 010	1 445 291 897
Transdev	4 008 203	127 223	153 161 865
Lokalbana	**6 796 499**	**263 505**	**953 092 000**
Arriva	5 972 854	191 083	732 070 000
Stockholms Spårvägar	823 645	45 422	221 022 000
Pendeltåg	**12 359 122**	**208 903**	**2 070 596 000**
MTR	12 359 122	208 903	2 070 596 000
Sjötrafik		**88 782**	**430 045 000**
Blidösundbolaget AB		21 445	102 700 000
Djurgårdens Färjetrafik AB		10 035	20 900 000
Madam Rederi AB		983	4 315 000
Rederi AB Ballerina		21 457	87 100 000
SKGB		24 232	132 100 000
Strömma Turism & Sjöfart		1 968	4 900 000
Utö Rederi		7 085	71 700 000
Direktupphandlade avtal*		1 577	6 330 000
Tunnelbana	**12 944 064**	**384 251**	**2 975 347 000**
MTR	12 944 064	384 251	2 975 347 000
Totalsumma	**154 830 020**	**5 945 399**	**12 472 890 368**

** Direktupphandlade avtal pga. överprövning av upphandling E39D, avser trafik utförd av Ingmarsö Sjötjänst och SeaCab Möja AB.*

Tabell 1. Kollektivtrafikföretag och ersättningar under 2019

3 Kollektivtrafikens effektivitet, kvalitet och finansiering

I tabellerna nedan redovisas kollektivtrafikens effektivitet, kvalitet och finansiering med ett urval värden från 2019. Värdena är hämtade från bland annat Trafikanalys, Region Stockholms resvaneundersökning samt trafikförvaltningens årliga rapporter om upplevd kvalitet och miljöredovisning.

3.1 Effektivitet

Effektivitet		Källa
Antal utbudskilometer per invånare	66*	Trafikanalys
Antal utbudskilometer per invånare med buss	52	Trafikanalys
Antal utbudskilometer per invånare med tåg	7*	Trafikanalys
Beläggning totalt (personkm/utbudskm)	33%	Trafikanalys
Personkm/1000	6 422 950	Trafikanalys
Sittplatskm/1000	19 515 246	Trafikanalys
Beläggning buss (personkm/utbudskm)	31%	Trafikanalys
Personkm/1000	1 920 000	Trafikanalys
Sittplatskm/1000	6 272 156	Trafikanalys
Beläggning tåg (personkm/utbudskm)	30%	Trafikanalys
Personkm/1000	2 407 000	Trafikanalys
Sittplatskm/1000	8 021 389	Trafikanalys
Marknadsandel av det motoriserade resandet	47,5	RVU 2019
Resor per invånare (antal resor)	365	Trafikanalys
Kostnad per personkilometer, SL-trafiken (kr)	3,37	Trafikanalys
Invånare i Stockholms län	2 377 081	SCB

**Observera att tidigare år har vagn- och fordonskilometer använts i beräkningen i de årliga rapporterna. Fr.om. år 2019 redovisar Trafikanalys endast tåg- och fordonskilometer. Eftersom det kan vara flera vagnar i ett tåg, blir antalet naturligt lägre när tåg- och fordonskilometer används.*

Tabell 2. Kollektivtrafikens effektivitet 2019

3.2 Kvalitet

Kvalitet		Källa
Punktlighet		
Buss	86,8%	Trafikförvaltningens uppföljningsverktyg Vera
Tunnelbana	97,8%	Trafikförvaltningens uppföljningsverktyg Vera
Lokalbana	96,4%	Trafikförvaltningens uppföljningsverktyg Vera
Pendelbåt	i.u.	
Pendeltåg	93,6%	Trafikförvaltningens uppföljningsverktyg Vera
Nöjdhet (Upplevd kvalitet)		
Buss	79%	*Upplevd kvalitet - SL och Waxholmsbolaget 2019*
Tunnelbana	82%	*Upplevd kvalitet - SL och Waxholmsbolaget 2019*
Lokalbana	88%	*Upplevd kvalitet - SL och Waxholmsbolaget 2019*
Pendelbåt	97%	*Upplevd kvalitet - SL och Waxholmsbolaget 2019*
Pendeltåg	73%	*Upplevd kvalitet - SL och Waxholmsbolaget 2019*
Allmän skärgårdstrafik/ Waxholmsbolaget	96%	*Upplevd kvalitet - SL och Waxholmsbolaget 2019*
Energianvändning, kWh per personkm		
Buss	0,353	Trafikförvaltningens miljöredovisning 2019
Spårtrafik	0,100	Trafikförvaltningens miljöredovisning 2019
Sjötrafik	1,478	Trafikförvaltningens miljöredovisning 2019
Totalt (inkl. särskild kollektivtrafik)	0,190	Trafikförvaltningens miljöredovisning 2019
Förnybara drivmedel		
*Buss**	96%	Trafikförvaltningens miljöredovisning 2019
Spårtrafik	100%	Trafikförvaltningens miljöredovisning 2019
Sjötrafik	18%	Trafikförvaltningens miljöredovisning 2019
Totalt (inkl. särskild kollektivtrafik och spårunderhåll)	91%	Trafikförvaltningens miljöredovisning 2019
Tillgänglighet		
Andel tillgänglighetsanpassade bussar (enligt RiTill)	100%	Trafikförvaltningen

**Det är skillnad på andel bussar som drivs med förnybart drivmedel och andelen förnybar energi i drivmedlen. Observera att 100% av bussflottan drivs med förnybara drivmedel idag medan andelen förnybar energi i drivmedlen är 96%.*

Tabell 3. Kollektivtrafikens kvalitet 2019

3.3 Finansiering

Finansiering		Källa
Verksamhetsintäkter (tusental kr)	12 482 713	Trafikanalys
varav trafikintäkter (tusental kr)	10 227 030	Trafikanalys
Bidrag (tusental kr)	9 724 016	Trafikanalys
varav landstingsbidrag (tusental kr)	9 381 795	Trafikanalys
Totala kostnader (tusental kr)	21 643 964	Trafikanalys
varav trafikeringskostnader (tusental kr)	13 270 707	Trafikanalys
Självfinansieringsgrad	57,7%	Trafikanalys
Investeringar (miljoner kr)	6 221	Region Stockholm Årsredovisning 2019

Tabell 4. Kollektivtrafikens finansiering 2019